

ОБЩИНА СЛИВЕН

ОБЩИНСКА СРАТЕГИЯ

ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА СЛИВЕН /2023 – 2024/

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

1. *Демографска характеристика на община Сливен*
2. *Структура на образователната система*
 - 2.1. *Детски градини*
 - 2.2. *Училища*
 - 2.3. *Приобщаващо образование*
 - 2.4. *Материално-техническа база*
 - 2.5. *Обслужващи звена*
3. *Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие за децата и учениците в община Сливен*
 - 3.1 *Обобщена информация за осигурените дейности за обща подкрепа за личностно развитие в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.*
 - 3.1.1 *Училища*
 - 3.1.2 *Детски градини*
 - 3.1.3 *Обслужващи звена*
 - 3.2 *Допълнителната подкрепа за личностно развитие. Дейност на екипите за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР).*
 - 3.2.1 *Психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативни нарушения и при физически увреждания.*
 - 3.2.2 *Предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания.*
 - 3.2.3 *Ресурсно подпомагане*
 - 3.3 *Организационни, координиращи и методически дейности за осъществяване на въвеждаща и периодична квалификация на педагогическите специалисти за работа с деца и ученици със специалнообразователни потребности и за представяне на добри практики на приобщаващо образование*
 - 3.4 *Подкрепа за личностно развитие, осъществявана в Центровете за подкрепа за личностното развитие, Центрове за специална образователна подкрепа, социални услуги, други организации*
 - 3.4.1 *Център за подкрепа за личностно развитие – Детски комплекс Сливен*
 - 3.4.2 *Център за подкрепа за личностно развитие – Център за кариерно ориентиране /ЦПЛР – ЦКО – Сливен/*
 - 3.4.3 *Център за подкрепа за личностно развитие – Астрономическа обсерватория*
 - 3.4.4 *Център за специална образователна подкрепа „Д-р Власаки Шуманов“ гр. Сливен*
 - 3.4.5 *Целодневна група за деца с множествени увреждания*
 - 3.4.6 *Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование – Сливен /РЦПППО/*
 - 3.4.7 *Социални услуги в подкрепа на децата и семействата*
 - 3.4.8 *Дейности на читалища и спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците*
 - 3.4.9 *Дейности на Младежки дом Сливен в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.*
4. *SWOT анализ*

III. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

1. *Стратегически цели*

2. *Визия, приоритети, цели*

Приоритет 1. Предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в институциите в системата на предучилищното и училищно образование

Приоритет 2. Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности

Приоритет 3. Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците с хронични заболявания

Приоритет 4. Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в риск

Приоритет 5. Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците с изявени дарби

IV. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

V. КОМУНИКАЦИЯ И ИНФОРМАЦИЯ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ (АБРЕВИАТУРИ):

МОН	Министерство на образованието и науката
РУО	Регионално управление на образованието
ОУ	Основно училище
СУ	Средно училище
НУ	Начално училище
ДГ	Детска градина
ПГ	Професионална гимназия
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
ЦПЛР	Център за подкрепа за личностно развитие
ЦСОП	Център за специална образователна подкрепа
ЦКО	Център за кариерно ориентиране
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане“
ОЗД	Отдел „Закрила на детето“
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ДЦДУ И ДЦВХУ	Дневен център за деца с увреждания и Дневен център за възрастни хора с увреждания
СОП	Специални образователни потребности
НПО	Неправителствена организация
МКБППМН	Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РУП	Районно управление „Полиция“
ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностно развитие

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Образованието е национален приоритет и като процес включва обучение, възпитание и социализация. Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование.

Съгласно промените в нормативната уредба, институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги. Подкрепата за личностно развитие следва да осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на децата и учениците.

Законът за предучилищното и училищно образование регламентира организира разработването на общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците въз основа на областната стратегия. Стратегията се приема от Общинския съвет за период от две години 2023-2024г. и включва описание на предизвикателствата, стратегическите цели и необходимите дейности в областта на подкрепата.

Настоящият документ задава, както рамката, така и основни параметри на мерките и дейностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Сливен.

Стратегията е разработена в съответствие с нормативните и стратегически документи, визиращи насоките за осъществяване на приоритетни политики в областта на приобщаващото образование и личностното развитие на децата и учениците:

- Закон за предучилищното и училищно образование;
- Закон за закрила на детето;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030);
- Национална стратегия за младежта (2021-2030);
- Постановление № 100 на Министерския съвет за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст
- Плана за интегрирано развитие на общината.

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

1. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТСЛИВЕН

По официални данни на Националния статистически институт /НСИ/ към 31.12.2021 г. населението на община Сливен е 115 241. В периода 2019 – 2021 г населението бележи спад..

Общо			В градовете	В селата
Към 31.12.2021	Към 31.12.2020	Към 31.12.2019	Към 31.12.2021	Към 31.12.2021
115 241	116666	117579	83 740	31 501

Източник: НСИ

Населението на община Сливен се характеризира с многообразния си етнически състав: българи, роми, турци и др. По данни от Преброяване на населението 2021 г. от общия брой на населението в общината (66.9%) се самоопределят като българи, (13.9%) - като роми, (7,7%) – като турци, (1,1%) – като други. Затова като цяло районът може да се смята за типичен район на концентрация на етнически малцинства.

Възрастовата структура на населението в общината е предимно от регресивен тип, тъй като относителният дял на хората в над трудоспособна възраст е по-голям от този в под трудоспособна възраст. Въпреки това трябва да се изтъкне фактът, че районът е с най-висок процент младо население в страната.

По отношение на целевата група (от 0 до 19 г.) през 2021 г. се наблюдава спад на броя на децата и младежите до 19 г. възраст спрямо предходните две години.

Родените деца в Сливен през 2021 г. са 2 196, от които живо родените са 2 166 деца. Коефициентът на раждаемост през 2021 г. е 11.9%, при 11,74% за 2020 г. и 12,44% през 2019 г., Запазва тенденцията от предходните години за по-високи показатели на раждаемост от средните за страната (за 2021 г. коефициентът на раждаемост за страната е 8,5%).

Средната възраст на майките при раждане на първо дете през 2021 г. в община Сливен е 22,6 г. при средно за страната 27,5 г. За община Сливен този факт се дължи на големия процент ромско население, при което по традиция момичетата се омъжват и раждат рано. Значим проблем е ранната раждаемост - под 18-годишна възраст на - майката. Чести са случаите „деца раждат деца”, при които деца на 13-14 г. раждат първите си деца, а на възраст 18-19 г. вече са родили по две и повече деца.

През 2021 г. коефициентът на детска смъртност за Сливен е 14.8% при средно за страната 5.6 %. Стойността на показателя за община Сливен е неизменно много по-висока от стойността му за страната. Като причини могат да се изтъкнат силно влошените социално-икономически условия, високият процент малцинствено население с ниска здравна култура, значителният брой новородени деца с инфекции, вродени малформации и хипотрофия и др.

Както общо за страната, така и за общината, от 2000г. насам е характерен отрицателен естествен прираст.

2. СТРУКТУРА НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА

Системата на предучилищното и училищното образование в община Сливен включва 27 детски градини, 38 училища, 3 центъра за подкрепа за личностно развитие, 1 център за специална образователна подкрепа и РЦПППО.

2.1. Детски градини

Брой детски градини		Брой групи 2021/2022	Брой деца					Брой персонал (2021/2022 уч. г.)		
			2017/2018 уч. г.	2018/2019 уч. г.	2019/2020 уч. г.	2020/2021 уч. г.	2021/2022 уч. г.	Педагогически	Непедагогически	Общо персонал
2021/2022	2020/2021									
28	28	137	3325	3485	3 487	3503	3511	286	279	565

Нетният коефициент на записване на децата в детските градини¹ в района за учебната 2021-2022 година е 65.2%, Той е значително по-нисък от средния за страната (79.1%) и като цяло Сливен продължава да е на предпоследно място в страната с една от най-ниските стойности на този показател през последните години.

Отчита се намаляване на броя на децата в общината, през 2022г. е закрыта една детска градина

2.2. Училища

През последните учебни години се наблюдава тенденция на намаляване на броя ученици поради засилената миграция на родителите към чужбина или други региони на страната, което оказва отрицателно влияние върху общия брой на учениците като цяло.

Брой училища		Брой Паралелки (2021/2022)	Брой ученици					Брой персонал (2021/2022уч. г.)		
			2017/2018 уч. г.	2018/2019 уч. г.	2019/2020 уч. г.	2020/2021 уч. г.	2021/2022 уч. г.	Педагогически	Непедагогически	Общо персонал
2021/2022 уч. г.	2020/2021 уч. г.									
38	38	640	14893	14962	14300	14686	14580	1262	337	1599

В община Сливен поради намаляващия брой ученици в 10 от училищата има маломерни, а в 4 - слети паралелки, за съществуването на които Общината дофинансира издръжката им с допълнителни средства.

От средата на 2018 г. действа Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане на децата и учениците в образователната система, в изпълнение на който екипи от представители на различни институции осъществяват обходи по адреси на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст, които не посещават образователна институция или са в риск от отпадане.

¹ Коефициентът е изчислен в процент като отношение на броя на учащите в предучилищното образование във възрастовата група 3-6 г. към броя на населението в същата възрастова група

Като резултатите от направените обходи е установено, че голяма част от децата и учениците, които системата разпознава като необхванати, са извън страната със своите родители.

В резултат на дейностите по механизма за обхват в периода декември 2021 – април 2022 година екипите за обхват са осъществили 1911 посещения на адрес, като:

- 897 от тях са на деца и ученици, които са отпаднали от образователната система или никога не са посещавали ДГ или училище;

- 1934 от посещенията са осъществени на адресите на деца и ученици, които са записани в образователна институция, но са в риск от отпадане;

956 от посетените адреси са на деца и ученици, които са с актуален статус „в чужбина“.

Най-честите причини за отпадане на деца и ученици са: вътрешна трудова миграция; емиграция; незаинтересованост на родителите; ранни бракове; обучението от разстояние в електронна среда през последните три учебни години.

Във връзка с изпълнение на Постановление № 100 от 08 юни 2018 година на Министерски съвет, изменено и допълнено с ПМС № 259/14.10.2019 г., със Заповед на началника на РУО – Сливен са определени 19 екипа за обхват на територията на община Сливен, в които са включени представители на: Регионално управление на образованието – Сливен; Образователни институции /училища и детски градини; общинска администрация Сливен; Дирекции „Социално подпомагане“; Районно управление на МВР; НПО, образователни и здравни медиатори към общините.

В периода 11.10.2021 г. – 19.10.2021 г. от РУО – Сливен са проведени обучения на тема „Прилагане на инструмент за интегрирана оценка на потребностите и ресурсите на дете в риск на екипите за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст“, в рамките на които са били обучени членове на екипите за обхват от училищата и детските градини. На участниците е бил представен готов разработен инструмент за оценка на потребностите на деца в риск, което до настоящия момент е липсвало в системата на предучилищното и училищното образование.

Образователните институции от общината, в които се обучават деца и ученици от уязвимите групи, са предприели мерки за системно взаимодействие с родителите с цел мотивирането им за осигуряване на трайното присъствие на детето или ученика в час.

На територията на община Сливен са обособени 8 средищни училища /две от които са и защитени/ и една средищна детска градина в гр. Кермен. Осигурени са училищни автобуси за обезпечаване транспорта на учениците, подлежащи на задължително обучение от съседни населени места на територията, в които няма училище.

2.3. Приобщаващо образование

Детските градини и училищата, в които се обучават деца със специални образователни потребности, на територията на община Сливен са:

1 профилирана гимназия, 5 професионални гимназии, 18 основни училища, 4 средни училища, 2 начални училища, 1 спортно училище, 1 обединено училище, 16 детски градини. В една от детските градини в гр. Сливен има обособена целодневна група за деца със специални образователни потребности.

На територията на община Сливен не функционират специални училища.

Кадрова осигуреност в детските градини, училищата и обслужващите звена за провеждането на политиката за приобщаващото образование

Кадрова осигуреност в детските градини и училищата:

	училище	Детска градина
педагогически съветници	23	0
психолози	16	8
логопеди	9	12
ресурсни учители	22	8
социални работници	2	1
образователни медиатори	17	12
Помощник на учителя	2	4

ЦПЛР – Център за кариерно ориентиране – Сливен

Кариерното ориентиране се осъществява за учениците от община Сливен от персонал от 3 души – 1 директор и 2 кариерни консултанти.

Център за специална образователна подкрепа „Д-р Власаки Шуманов“ – Сливен

- директор – 1; специален педагог – 8; арттерапевт – 1; социален педагог – 1;
- психолог – 2; логопед – 1; рехабилитатор – 1.

Център за подкрепа за личностно развитие- Астрономическа обсерватория

директор – 1; педагози – 1

Център за подкрепа за личностно развитие – Детски комплекс – Сливен

Дейностите за занимания по интереси в центъра се провеждат от 8 педагогически специалисти от различни области на науката, технологиите и изкуствата, 1 директор.

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование Сливен

– Брой специалисти участващи в РЕПЛРДУСОП – 8 педагогически специалисти, в това число и ръководителя на Регионалния екип, който е старши експерта по приобщаващо образование в РУО – Сливен. Останалите педагогически специалисти са и членове на колектива на РЦПППО , а именно: Останалите членове са 1 психолог, 2 логопеди, 2 ресурсни учители. При необходимост се включват 1 слухово- речеви рехабилитатор и 1 педагог зрително затруднени. Членовете на Регионалния екип са от състава на РЦПППО –Сливен и изпълняват и норма преподавателска дейност.

– Брой специалисти, определени за предоставяне на ресурсно подпомагане по детски градини и училища – през учебната 2021/2022 година на щат в институцията са назначени: 1 директор, двама заместник-директори по учебната дейност, 4 психолози, 2 логопеди, старши учители, ресурсни учители, общо 25 педагогически специалисти.

2.4. Материално-техническа база

Детските градини разполагат с достатъчен сграден фонд, отговарящ на условията за цялостен, качествен и пълноценен педагогически процес. През последните години чрез реализиране на проекти и програми са направени подобрения на функционалността и естетичността на материалната база.

Община Сливен работи по подобряване на материалната база в детските градини, като приоритет през настоящата година ще бъде осигуряването на достатъчен капацитет за обхват на 4-годишните деца в задължително предучилищно образование.

Необходимо е да се продължи модернизацията на материално-техническата база,

както и моделирането ѝ с оглед привличане на все повече деца в детските градини, включително и тези със специални образователни потребности.

Учебните заведения разполагат с добра материално-техническа база, която всяка година се подобрява и осъвременява. Въведена е целодневна организация на учебния процес. Изградени са здравни кабинети към училища и детски градини, назначене медицински персонал.

Все още обаче се наблюдава бавен темп на технологично обновяване на учебно-техническите средства.

Материална база и изградена достъпна архитектурна среда в общинските детски градини, училища и обслужващи звена

В община Сливен са изградени 26 рампи до първи етаж, като 20 от тях са в училища в общината, а 6 – в детски градини. В три от училищата и в две детски градини има рампа, осигуряваща достъп до всички нива на сградата.

В 8 училища и 8 детски градини има изградени самостоятелни логопедични кабинети, а в 23 училища и 4 детски градини са оборудвани кабинети на психолог/педагогически съветник.

В две училища и в 5 детски градина има изградени асансьори.

В 11 училища и 7 детски градини има изградени санитарни възли за хора в неравностойно положение.

В общината има изградени ресурсни кабинети в 23 от училищата и в 20 детски градини.

През 2020 г. стартира проект „Подкрепа на приобщаващото образование“ към Министерство на образованието и науката, който дава възможност на училищата да засилят ресурсите си с назначаване на педагогически специалисти в подкрепа на децата и учениците с риск от отпадане от училище, с обучителни затруднения, сензорни нарушения, емоционално – поведенчески състояния и поведения.

Друга приоритетна задачи е да се подобрява материално – техническата база и архитектурно – достъпната среда чрез улесняване на достъп до класните стаи и административните сектори както на децата, учениците така и на родители, граждани чрез въвеждане на лифтени платформи, там където е възможно и необходимо и светлинни указателни табели, подобряване на библиотечно – информационното обслужване, развитие на интернет – достъп, комуникационните технологии.

След въвеждането на Закона за предучилищно и училищно образование, извършените промени в Закона за професионалното образование и обучение, както и всички подзаконовни нормативни документи, свързани с образователното развитие на децата и учениците със специални образователни потребности, в това число и професионалното им ориентиране, целите в стратегията за личностното им развитие трябва да бъдат насочени и към изграждане на знания и умения, на навици за един самостоятелен начин на живот и последващата им житейска и професионална реализация.

Обслужващи звена

	Общ брой групи 2021/22 уч. г.	Общо деца и ученици				Брой персонал 2021/2022 уч. г.			Достъпна архитек- турна среда
		2018/ 2019 уч.г.	2019/ 2020 уч. г.	2020/ 2021 уч.г.	2021/ 2022 уч. г.	Педаго- гически	Непеда- гогичес- ки	Общо	

Център за специална образователна подкрепа „Власаки Шуманов“ гр. Сливен	9	57	55	52	53	14	6	20	да
Център за подкрепа за личностно развитие - Детски комплекс гр. Сливен	57	639	676	685	600	22	9	31	не
Регионален център за подкрепа на процеса приобщаващо образование	26	147	147	181	203	26	4	30	не

2. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ ЗА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА СЛИВЕН

Качественото образование предполага непрекъснато надграждане на знания и умения с оглед максимално развитие на потенциала на всяко дете и възможност за пълноценна социална реализация. Образованието трябва да позволи да се развие заложеното у всяко дете. То трябва да насърчава проявлението и максималното развитие на способностите на детето, както в процеса на обучение, така и в процеса на възпитание.

На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им и за включването и участието им в общността на детската градина и на училището.

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всяко дете или ученик в детската градина или в училището.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изяви дарби, с хронични заболявания.

2.1 Обобщена информация за осигурените дейности за обща подкрепа за личностно развитие в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие

начални училища	2
основни училища	21
средни училища	5
профилирани гимназии	3
професионални гимназии	6
спортни училища	1
училища по изкуства	1
център за подкрепа за личностно развитие	2
детски градини	27

В образователните институции на територията на община Сливен се осъществяват следните дейности по обща подкрепа:

2.1.1 Училища

Общата подкрепа за личностно развитие в училищата се предоставя от учителите и другите педагогически специалисти. Те следят за ранното оценяване на потребността от подкрепа за личностно развитие и е насочено към развиване на потенциала на всяко

дете в училището. Общата подкрепа включва:

- екипна работа между учителите,
- кариерно ориентиране на учениците,
- занимания по интереси,
- библиотечно-информационно обслужване,
- грижа за здравето,
- поощряване с материални и морални награди,
- дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение,
- дейности за превенция на обучителните затруднения.

• **Екипната работа** включва обсъждане на дейностите за обща подкрепа – обмен на информация и добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване работата им с учениците.

• **Кариерното ориентиране** на учениците – на територията на общината функционира център за подкрепа за личностно развитие „Кариерен център“ – Сливен, който съвместно с училищата, на място или с изнесени занимания осъществява кариерно ориентиране на учениците..

• **Заниманията по интереси** се провеждат чрез участие в клубове, секции, отбори. Имат за цел развитие на способностите и компетентностите на учениците, изява на дарбите им в областта на науките, изкуствата, спорта, гражданското и здравно образование. През учебната година в училищата от община Сливен занимания по интереси се провеждат в групи, които се финансират от бюджета на Министерство на образованието и наука и по проект „Подкрепа за успех.

• **Библиотечно-информационното обслужване** предоставя свободен достъп до библиотечния фонд на училището с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация. В училищата има обособени самостоятелни библиотеки, на учениците се предоставя библиотечно-информационно обслужване.

• **Грижата за здравето** включва предоставяне на здравно образование в часа на класа и информация за водене на здравословен начин на живот. В училищата са оборудвани здравни кабинети, в които работят здравни работници, осигурени от общините. В малките населени местата тази дейност се осигурява от здравни работници към кметствата или от личните лекари. Провеждат се регулярни срещи с цел обсъждане на резултатите от обучението на децата и учениците. Набелязват се конкретни мерки за обща подкрепа само за отделни ученици. На родителите на тези ученици се изпращат покани за срещи с цел провеждане на разговори за предоставяне на информация за работата с децата им.

На учителите се предоставят въпросници, в които да отразяват индивидуалния напредък на учениците, придобитите им компетенции, знания и умения. Отбелязват силните и слабите им страни, наличието на рискови фактори в обкръжението на учениците.

• **Дейности за превенция на обучителните затруднения.** За целите на превенцията на обучителните затруднения се организира включване на учениците в дейности като допълнително обучение по учебни предмети, консултации по учебни предмети извън редовните часове. Тези дейности се предоставят след обсъждане на информацията на входните равнища по учебни предмети, от индивидуалния напредък в обучението и от наблюдението на развитието на отделните деца и ученици, които срещат затруднения в обучението. Обсъждат се силните страни на децата с обучителни затруднения, участието им в обучителния процес. Събира се информация за възможни рискови фактори в семейството. Разглежда се портфолиото на учениците. Обсъждането се осъществява с класния ръководител, учителите, преподаващи на учениците и координиращия екип. За резултатите от обсъждането се уведомяват родителите.

Въз основа на тези обсъждания се определят дейностите от обща подкрепа за личностно развитие – занимания по интереси за развитие на способностите на тези ученици, разнообразни дейности в библиотеката на училището. Екипите определят какво затруднение трябва да се преодолее чрез: допълнително обучение по БЕЛ и математика, консултации, работа в учебните часове. Конкретните мерки се предприемат от учителите, преподаващи на учениците. На ниво клас подкрепата е насочена към преодоляване на трудностите, които децата срещат при усвояването на учебния материал. Подкрепата на учителя се изразява в диференциране на подходите за обучение. На ниво училище подкрепата е насочена към комуникацията и сътрудничеството между учителите, екипната работа за консултиране и обмен на работа.

Дейностите се осъществяват в учебно, неучебно време и ваканциите. Допълнително обучение по учебни предмети за преодоляване на обучителните затруднения през учебната 2021/2022 година е проведено с ученици от училища от община Сливен, като част от тях са включени в допълнително обучение по учебни предмети от разстояние в електронна среда.

• **Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение** включват извършване на групов работен проект с ученици в кризисна ситуация, работа със семейството и съучениците, изграждане на позитивен психологически климат в училището, предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение на учениците. Дейностите се осъществяват от психолози/педагогически съветници или учители в сътрудничество с родителите и с екип от специалисти от МКБППМН.

Във всички училища и в по-голямата част от детските градини в община Сливен са създадени и функционират Координационни съвети. За дейността на Координационните съвети в началото на учебната година са изготвени планове, които включват и превантивни дейности, които предвиждат членовете на КС, заедно с ученици, учители и със съдействието на класните ръководители работят в посока повишаване информираността относно понятието *тормоз*, разясняване на понятията *насилие* и *агресия*, начини на реагиране и връзка с институциите, които могат да бъдат в помощ на пострадалите. Създадени са регистри за отразяване на случаите на насилие и тормоз. В работата си координационните съвети разработват превантивни дейности, които насърчават учениците към участието им в различни инициативи и кампании, като по този начин екипите се стремят да развият у тях чувство за съпричастност и толерантност към различните. Учениците се включват активно в инициативи, свързани с Деня на розовата фланелка и различни благотворителни дейности. В часовете на класа, съвместно с педагогически съветници/психолози или представители на МКБППМН се провеждат кампании за информираност и работа по конкретни казуси и разрешаване на различни ситуации.

Дейности за превенция на тормоза в училище:

- Изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им училище;
- Консултиране на ученици с психолог/педагогически съветник или обществен възпитател от МКБППМН;
- Включване на ученици в дейности в полза на училището.

Обща подкрепа в училищата под формата на дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение са проведени с 2023 ученици.

• Осигуряване на общежитие – за учениците от 1 училище е осигурено общежитие.

• Поощряване с морални и материални награди – от училищата на територията на община Сливен учениците се поощряват с морални и материални награди.

- Логопедична работа – през учебната 2021/2022 година 299 ученици са включени в дейности рехабилитация на езика и говора.

2.1.2 Детски градини

Общата подкрепа в детските градини е насочена към всички деца в групата и гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на детската градина. Тя е насочена към развиване на потенциала на всяко дете и се осигурява от постъпването на детето в детската градина съобразно индивидуалните му потребности. Тя включва:

- Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти се осъществява чрез обмен на информация и на добри педагогически практики, чрез провеждане на регулярни срещи между учителите и другите педагогически специалисти в детската градина, чрез набелязване на конкретни мерки за обща подкрепа за отделни деца. Предоставя се информация на родителите за работата с децата им.

- Занимания по интереси в детските градини се организират допълнителни занимания по интереси от външни доставчици на място в детската градина в удобно за родителите и учителите време. Подобен род дейности се осъществяват в детските градини на територията на общинските центрове. В по-малките населени места, поради отдалечеността им няма възможност за предоставяне на подобни услуги. През учебната 2021/2022 година 1319 деца от детските градини са били включени в занимания по интереси.

- Грижа за здравето се осъществява въз основа на информация от родителя за здравословното състояние на детето и консултации при взаимодействие с медицинските специалисти в детската градина – деца с хранителни алергии, физически затруднения, хронични заболявания. Провеждат се лекции, беседи и педагогически ситуации за здравословен начин на живот, здравословно хранене, безопасно движение по пътищата и др.

- Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения – през учебната 2021/2022 година на децата между 3 и 3,5 години в детските градини е извършено ранно оценяване на потребностите чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения.

- Оценка на риска от обучителни трудности – през учебната 2021/2022 година е извършена на деца на 5 г. и 6 г.

- Обучение чрез допълнителни модули за деца, които не владеят български език – в детските градини през учебната година в допълнителни модули за деца, които не владеят български език са били включени 573 деца. Част от децата са обхванати в групи за допълнително обучение по български език по проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“.

- Логопедична работа – в дейности за преодоляване на езиково-говорни затруднения с логопед през учебната 2021/2022 година са включени 316 деца.

- Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение – в всички детски градини в общината са обхванати децата в дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение.

- Деца от детските градини поощрени с морални и материални награди – 556.

2.1.3 Обслужващи звена

На територията на община Сливен функционират три центъра за подкрепа за личностно развитие, които предоставят обща подкрепа за личностно развитие под формата на занимания по интереси.

2.2 Допълнителната подкрепа за личностно развитие. Дейност на екипите за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР)

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания и включва:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

В училищата и детските градини на общината за всяко дете, на което се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие е определен екип за подкрепа за личностно развитие.

Анализът на дейностите на училищните ЕПЛР показва, че в училищата и детските градини директорите и екипите все още срещат затруднения при прилагане на държавния образователен стандарт за приобщаващо образование, в частност при предоставянето на обща подкрепа за личностно развитие на деца и ученици в риск, с обучителни затруднения и с проблемно поведение. Екипите в училищата все още нямат опит в извършването на оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици в риск, с хронични заболявания и с изявени дарби.

• Обобщена информация за броя и вида на детските градини и училищата на територията на общината, в които е осигурена допълнителна подкрепа на деца и ученици

със специални образователни потребности:

1 профилирана гимназия, 5 професионални гимназии, 9 основни училища, 4 средни училища, 2 начални училища, 1 спортно училище, 1 център за специална образователна подкрепа, 16 детски градини и една специална група в детска градина;

в риск: 3 средни училища, 9 основни училища, 2 професионални гимназии, 1 профилирана гимназия, 1 детска градина;

с изявени дарби: 1 училище;

с хронични заболявания - 3 средни училища, 5 основни училища, 3 професионални гимназии, 1 профилирана гимназия;

• Обобщена информация за броя на децата в специалните групи в детските градини

На територията на общината има една специална група към Детска градина „Зорница” – гр. Сливен. През учебната 2021/2022 година в нея се подкрепят 10 деца, на възраст между 3 и 7 години.

• Обобщена информация за броя на децата и учениците в центровете за подкрепа за личностно развитие, в т.ч. центровете за специална образователна подкрепа

ЦПЛР – Детски комплекс – Сливен – в центъра са сформирани 72 групи за занимания по интереси за предоставяне на обща подкрепа на 619 деца и ученици в областите „Наука и технологии“, „Спорт“, „Изкуства“.

ЦСОП „Д-р Власаки Шуманов“ – Сливен – в центъра се обучават 50 ученици с умерена умствена изостаналост, множество увреждания и аутизъм от I до XII клас.

Всички се обучават по индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми, а 13 от тях – в професионални паралелки за придобиване на I СПК или за част от професия. В центъра се предоставя допълнителна подкрепа и терапевтична дейност от специални педагози, логопеди, психолози, рехабилитатор, арттерапевт.

За деца и ученици със специални образователни потребности екипите за подкрепа за личностно развитие включват учители от групата/паралелката, психолог/педагогически съветник, ресурсен учител, логопед, при необходимост рехабилитатор на слуха и говора или учител на деца със зрителни затруднения. В училищата и детските градини на територията на община Сливен се обучават общо деца и ученици със специални образователни потребности, като обучението на 401 от тях се подпомага и от педагогически специалисти от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

От 2021 г. е въведена национална програма „Подкрепа на приобщаващото образование“ на МОН, като един от модулите предвижда укрепване на капацитета на педагогическите колективи чрез осигуряване на финансиране на педагогически специалисти, които ще работят с деца и ученици със специални образователни потребности, а именно ресурсни учители, логопеди, психолози, рехабилитатор на слуха и говора, педагог зрителино затруднени. При работата на екипите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности на територията на общината специалистите – рехабилитатор на слуха и говора, учител на деца със зрителни затруднения, се осигуряват от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Сливен.

Училища на територията на общината предоставят допълнителна подкрепа за личностно развитие по чл. 187, ал.3, т.2-5 от ЗПУО, т.е. рехабилитация на когнитивните нарушения, рехабилитация на комуникативните нарушения, рехабилитация на сензорни увреждания, ресурсно подпомагане. В училищата се осигурява допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности от организирани екипи за подкрепа за личностно развитие, в това число ресурсни учители, логопеди и психолози, назначени на щат в самото училище.

За деца и ученици в риск – екипите за подкрепа за личностно развитие включват учители от групата/паралелката, психолог/педагогически съветник, социален работник от ОЗД/ДСП или социална услуга /ако е отворен случай/. В община Сливен са създадени и функционират, във всички училища и в по-голяма част от детските градини, Координационни съвети в изпълнение на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училището. В институциите, в които има назначени психолози/педагогически съветници – това са специалистите, които са водещи при работата с деца и ученици в риск. В по-голяма част от случаите се предоставя обща подкрепа под формата на психологически консултации. При осъществяване на проверки във връзка с инциденти, жалби или дейността на училищните координационни съвети е установена тенденция допълнителна подкрепа на деца в риск да се предоставя само в изключителни случаи, когато общата подкрепа не е дала резултат за доста продължителен период. Броят на деца и ученици в риск в училищата на територията на община Сливен е 609.

Ученици с изявени дарби в община Сливен за учебната 2021/2022 година са 116 с предоставена допълнителна подкрепа. Обучават се в дневна форма, и са предвидени допълнителни часове по учебните предмети, по които ученикът е показал особени постижения през изминалата учебна година.

Насърчаването на творческите заложби и потребности на деца с изявени дарби на

територията на община Сливен е на основание Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби, като акт на Министерски съвет и Наредбата за условията и реда за отпускане на стипендии и финансово стимулиране на деца и младежи с изявени дарби от Община Сливен, като акт на Общински съвет - Сливен.

Със Заповед на кмета на Община Сливен е определена експертно - консултативна комисия за приемане и разглеждане на постъпилите в общината документи за финансово подпомагане на деца, съгласно Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби (НУРОЗДИД). Всяка година Министерски съвет приема с решение Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби, която включва националните и международните конкурси, олимпиади и състезания, за които се прилагат мерките за закрила на деца с изявени дарби по наредбата чрез еднократно финансово подпомагане и стипендии.

С Решение на Общински съвет – Сливен за мандат от четири години се избира комисия по стипендиите, която оценява и извършва подбор на постъпилите искания за отпускане на стипендии или финансово стимулиране по Наредбата за условията и реда за отпускане на стипендии и финансово стимулиране на деца и младежи с изявени дарби от Община Сливен.

3.2.1. Психосоциална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания.

Психосоциалната рехабилитация се предоставя на отделно дете или ученик въз основа на оценката на индивидуалните му потребности. Водещ на случая на детето или ученика при предоставяне на психосоциалната рехабилитация в детската градина, училището или в центъра за подкрепа за личностно развитие е психологът или педагогическият съветник, когато е с квалификация по психология.

Осъществяват се мерки и дейности за подобряване условията за психолого-педагогическа подкрепа на децата и учениците:

➤ В училищата на място се провежда индивидуална и групов работа с проблемни ученици, ученици в риск и цели класове. На учениците и родителите е даден достъп до квалифицирана психолого-педагогическа помощ и подкрепа в училищна и извънучилищна среда;

➤ В училищата, в които има назначени педагогически съветници и психолози, се изготвят редица информационни кампании, които се предоставят на вниманието на ученици и родители, с цел информиране, превенция и намаляване на случаите на агресия и насилие;

➤ Има изградени действащи системи за психолого-педагогическа подкрепа, реализирана от училищните екипи, в партньорство с училищните ръководства, което включва родителите и учениците;

➤ Във всички училища в община Сливен има създаден училищен Координационен съвет и два пъти годишно, съгласно изискванията на механизма, се извършва анкетиране, с цел оценка нивото на тормоз и насилие в училището;

➤ Училищните психолози осъществяват индивидуална и групов работа с децата, свързана с преодоляване на емоционални, поведенчески и обучителни дефицити. Съвместно с класните ръководители и ресурсните учители се прилагат адекватни мерки при възникване на проблем;

➤ Особено внимание в училищата е насочено към опазване физическото и психично здраве на децата и учениците, както и на тяхното здравно образование. Поставят се акценти върху болестите на века: ХИВ, туберкулоза, хепатит, диабет, разстройства на храненето и др.;

➤ В часовете на класа се разглеждат теми, свързани с това, как да се справят

учениците с чувството за тревожност, стреса, гнева и агресията, и как да ги преодоляват. Проучват се проблемите на учениците, живеещи в неблагоприятна семейна среда;

➤ Педагогическите съветници, психолози и педагози, изпълняващи функциите на педагогически съветници, чрез лекции в часовете на класа и в извънкласни форми повишават информираността на учениците за училищния тормоз – видове, източници и помощ, оказвана на жертвите; включване на членове на ученическия парламент в превенцията на училищното насилие; повишаване компетенциите на учениците за справяне с физическото и психическо насилие чрез дискусии, груповата работа и гост-лектори в час на класа.

3.2.2. Ресурсно подпомагане

През учебната 2021/2022г. в Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Сливен /РЦПППО/ работят 25 педагогически специалисти, от които: 4 психолози, 2 логопеди, 1 слухово-речеви рехабилитатор, 1 педагог зрительно затруднени, 17 ресурсни учители.

През учебната 2021/ 2022г. са обхванати 119 ученика и 50 деца в 20 училища и десет детски градини.

В училищата в община Сливен, които имат ученици със специални образователни потребности, се работи в кабинети, по-голямата част от които са самостоятелни и оборудвани за ресурсно подпомагане, в друга част ресурсните учители съвместяват дейността си с психолог, логопед в свободни за деня класни стаи. Причина за този начин на подкрепа е недостатъчно налична материална база.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие по чл. 187, ал. 3, т.2-5 от Закона за предучилищното и училищно образование се осъществява от екипи за подкрепа за личностно развитие и План за подкрепа за всяко едно дете или ученик.

По отношение прилагане на държавната политика за приобщаващо образование се отчитат успехи в общината, а именно:

- Наблюдава се тенденция училищата да организират самостоятелно ДПЛР.
- По отношение на детските градини: създава се добра устойчивост в координацията на дейностите във връзка с оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците с индикации за специални образователни потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие между екипите в училищата, детските градини и РЦПППО.
- Във всички училища и детски градини, които осъществяват ресурсно подпомагане, са изготвени планове за подкрепа за всяко едно дете или ученик, целите и задачи на който се изпълняват от екипи за подкрепа за личностно развитие.
- Развиват се разнообразни форми на сътрудничество с институции, с физически и юридически лица с нестопанска цел за подпомагане процеса на приобщаване на децата и учениците;
- Организират се и се провеждат регионални инициативи по въпросите на приобщаващото образование.
- Провежда се консултативна дейност на родители, учители и ученици със СОП за продължаване на образованието им след завършен седми клас с удостоверение за завършен клас.
- Организират се информационни кампании за повишаване на информираността на обществото относно приобщаващото образование и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.
- Започнаха обучения на помощник на учителя, които се провеждат от РЦПППО – община Сливен
- Повиши се нивото на квалификационната дейност чрез сертифицирани обучения на членовете на РЕ, съгласно Наредбата за приобщаващо образование и обучения с и без

присъждане на кредити, част от които са в правомощията на РЦПППО.

➤ РЦПППО участва в проект на Европейската комисия „Европейска гаранция за детето“: педагогически специалисти преминаха обучение по прилагане на Допълнителна и алтернативна комуникация и обучение по теми от различни области на Специалната педагогика.

➤ РЦПППО участва и в проект „Глас за всяко дете“. Обучени бяха педагогически специалисти в прилагане на е-платформа за подобряване на комуникацията при невербални деца C-board.

➤ Извърши се анализ на потребностите на учителите и педагогическите специалисти по прилагане на допълнителната подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности.

Отчетени са някои проблемни области, които трябва да се преодолеят, за да бъде подкрепата за личностното развитие на децата и учениците по-ефективна:

➤ Необходимо е да се планират квалификационни обучения на педагогическите специалисти, работещи с деца и ученици със специални образователни потребности, обхващащи различни области – от идентифициране на индивидуалните особености и потребности на всяко дете до прилагане на ниско и високотехнологичните средства в тяхното обучение.

➤ Нараства необходимостта от специалисти – ресурсни учители, логопеди и психолози, слухово- речеви рехабилитатори и педагози на деца и ученици с нарушено зрение. особено в малките населени места и тези в планинските райони.

➤ Необходимо е продължаване и задълбочаване на дейностите за изграждане на връзката с родителите и поддържане на тяхното постоянно участие като основен партньор на училищата и детските градини.

2.3 Организационни, координиращи и методически дейности за осъществяване на въвеждаща и периодична квалификация на педагогическите специалисти за работа с деца и ученици със специални образователни потребности и за представяне на добри практики на приобщаващо образование.

На 11.02.2022 г. се проведе онлайн работна среща за споделяне на опит и представяне на добри педагогически практики в дейностите по предоставяне на обща и допълнителна подкрепа с педагогически специалисти в сферата на приобщаващото образование.

В периода 30.05.2022 г. – 01.06.2022 г. се проведе кръгла маса за споделяне на добри практики в предоставянето на допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности.

В периода септември 2021 – юни 2022 г. се проведеха 5 работни срещи с членовете на Регионален екип за подкрепа за личностно развитие към РЦПППО – Сливен с цел обсъждане на извършени оценки на потребностите и изготвяне на предложения по чл. 135, ал. 2 от Наредбата за приобщаващото образование.

На 20.10.2021 г. се проведе работна среща с ресурсни учители, логопеди, слухово-речеви рехабилитатори и педагози на деца със зрителни затруднения във връзка с предоставянето на допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности.

На 17.11.2021 г. се проведе работна среща с психолози и педагогически съветници от образователните институции от община Сливен.

В периода май – юни 2022 г. се проведеха 3 работни срещи с цел координация и посредничество при взаимодействието между детските градини, училищата и РЦПППО – Сливен.

Училищните екипи споделиха своите затруднения при прилагане на новата нормативна уредба при подпомагане на деца и ученици със специални образователни

потребности и заявиха необходимостта от провеждане на обучение, по-конкретно при воденето на документацията, свързана с оказване на допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности.

Работните срещи, проведени с цел координиране на действията са отразени от участниците в тях като изключително полезни при уеднаквяване на действията и изискванията между РУО – Сливен, РЕПЛР и директорите на училища и детски градини.

На 29.10.2021 г. е проведено открито занятие с ресурсен учител, профилиран в работата с деца и ученици с увреден слух от РЦПППО - Сливен.

На 14.03.2022 г. е проведено открито занятие с ученици със специални образователни потребности, на които се предоставя допълнителна подкрепа, екипно между ресурсен учител и психолог в СУ „К. Константинов” – Сливен.

3.4. Подкрепа за личностно развитие, осъществявана в Центровете за подкрепа за личностното развитие, Центрове за специална образователна подкрепа, социални услуги, други организации

На територията на община Сливен осъществяват дейност 3 центъра за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците, център за специална образователна подкрепа, функционират социални услуги в подкрепа на деца и семейства.

3.4.1. Център за подкрепа за личностно развитие – Детски комплекс гр. Сливен

Центърът за подкрепа за личностно развитие – Детски комплекс гр. Сливен осъществява общинската политика за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от 5 до 18 годишна възраст в община Сливен, като организира и провежда дейности за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата им в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта. Специално внимание се обръща на работата с деца със специални образователни потребности и деца в неравностойно социално положение, като за целта се търси подкрепата на неправителствени организации, на родителите, на местната власт. Подкрепата включва занимания по интереси.

Дейността за обучение в Центъра за подкрепа за личностно развитие се осъществява в областите: Научно-познавателна и приложно-техническа; Художествено – творческа; Физическа култура, спорт и туризъм.

Основният вид дейност в центъра е педагогическа.

През учебната 2021/ 2022 година броят на децата и учениците включени в групи е 600 деца и ученици в 57 групи.

Сградата на центъра - паметник на културата, е в добро състояние, в сградата са разположени пет учебни стаи и осем специализирани кабинета.

Дейността на центъра се финансира от Държавния бюджет и от бюджета на Община Сливен. Допълнителни приходи реализира чрез участие в програми за финансиране; даване на обекти под наем: почасово ползване на кабинет; дарения.

3.4.2. Център за подкрепа за личностното развитие – център за кариерно ориентиране гр. Сливен (ЦПЛР-ЦКО-Сливен)

Център за подкрепа за личностното развитие – център за кариерно ориентиране в гр. Сливен е създаден по проект „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“, финансиран от ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“. След приключване на проекта с цел запазване на създадения център в края на 2017 год. Общински съвет – Сливен гласува предложение на кмета на общината за съществуването като общински център по смисъла на чл. 49, ал.1, т.2 от ЗПУО. Финансирането на ЦПЛР-ЦКО се извършва със средства от държавния бюджет – Министерство на образованието и науката чрез бюджета на община Сливен и с дофинансиране от общинския бюджет.

Центърът осъществява следните дейности:

- подпомага интелектуалното, емоционалното развитие и професионално

насочване на учениците в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите;

➤ съдейства за ранното откриване на заложбите на учениците, стимулира познавателните интереси и творческите способности и насърчава тяхното развитие и реализация;

➤ подпомага професионалната насоченост и придобиването на компетентности, необходими за успешна личностна и професионална реализация;

➤ подпомага формирането на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот.

През учебната 2021/2022 година са подпомогнати 530 ученици индивидуално в 54 групи.

3.4.3. Център за подкрепа на личностното развитие – Астрономическа обсерватория - Сливен

Центърът за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците – Астрономическа обсерватория – Сливен е открит с решение на Общинския съвет от 19.05.2022г. и започва дейността си октомври 2022г. Предлага занимания по интереси на деца и ученици от училищата на гр. Сливен

ЦПЛР –Астрономическа обсерватория разполага със собствена материално – техническа база, центърът използва част от сградата на СУ „Йордан Йовков“ където се провеждат заниманията на групите по астрономия.

3.4.4. Център за специална образователна подкрепа „Д-р Власаки Шуманов” гр. Сливен

В Център за специална образователна подкрепа „Д-р Власаки Шуманов” гр. Сливен /ЦСОП/ се обучават ученици с умерена и тежка степен на интелектуален дефицит и с множество увреждания. Всички ученици са постъпили в училището след осъществяване и изчерпване на всички възможности за интеграция в общообразователна среда. Броят на учениците през учебната 2020-2021 г. е 52. За учебната 2021/2022 г. броят на групите е 9, посещавани от 53 ученика.

В центъра работят 14 педагога, 6 – непедagogически персонал.

ЦСОП има изградена достъпна среда.

Функционира методическо обединение, което провежда квалификационна дейност по предварително приет План за квалификация за учебната година.

Сградата на центъра включва: 34 класни стаи и помощни помещения; логопедичен кабинет; два психологични кабинета; учебна работилница по готварство; компютърен кабинет; зала по психо-моторика; зала по сензо-моторика; зала по арт-терапия; кабинет по социални умения; две зали по рехабилитация.

Възможностите на психомоторната, сензомоторната зала, залата по арттерапия, залите по рехабилитация и кабинета по социални умения обезпечават реализирането на комплексния подход при реализирането на индивидуалните образователни програми.

Терапевтите прилагат различни методи при работата си с децата с множество увреждания. Политика на училището е в добро сътрудничество със семействата на учениците.

Центърът е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към Министерство на образованието и науката. Няма собствени приходи от отдаване на движими и недвижими ресурси под наем. Няма сформирано настоятелство, но активно работи със Сдружението на родителите на деца със сензорни, двигателни и умствени увреждания „Св. Стилиян Детепазител”.

ЦСОП осъществява ефективно сътрудничество с неправителствени организации, държавни и общински институции с оглед социалното включване на девойки и младежи с увреждания. Центърът е с целодневна организация на учебния процес, използват се елементи на методиката на Монтесори в образователно-възпитателния процес, осигурява

се психологическа подкрепа, социална подкрепа, логопедична подкрепа, рехабилитационна терапия, арттерапевтична терапия. Организирант се съвместни инициативи с ученици от други училища в града с цел успешна социализация на децата с увреждания.

3.4.5. Целодневна група за деца с множествени увреждания

Към детска градина „Зорница” в гр. Сливен е обособена целодневна група за деца с множествени увреждания, в която работят специални педагози и медицинско лице. Тази група е единствена за община Сливен.

През учебната 2018/2019 година – 8, през учебната 2019/2020 година броят им е бил 6, през учебна 2020/ 2021 са 9, а през учебната 2021/ 2022г. са 11 деца на възраст от 4 до 7 години. През настоящата учебна година броят на децата е десет.

Децата в групата са над допустимия максимален брой от 6 деца, съгласно Държавния образователен стандарт за приобщаващо образование. Това се дължи на рязко увеличаващия се брой на децата с по-тежки увреждания, комбинирани в повечето случаи и с други сериозни придружаващи заболявания. Тежестта на уврежданията сериозно затруднява вграждането на децата в ранна детска възраст в общообразователна детска градина, където броят на децата често е над максимално допустимия.

3.4.6. Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Сливен /РЦПППО – област Сливен/

РЦПППО е специализирано обслужващо звено към Министерство на образованието и науката за изпълнение на държавната политика по приобщаващо образование в областта. Целите и задачите на дейността на институцията са свързани с организационно и методическо подпомагане на детските градини и училищата по отношение на предоставянето на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности; провеждане на квалификация на педагогическите специалисти във връзка с приобщаващото образование и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците; осигуряване на ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности в случаите, уредени в ЗПУО. Специализираното обслужващо звено е разделено на три основни сектора – сектор "Методическа дейност, оценка и насочване за допълнителна подкрепа за личностно развитие" и сектор "Ресурсно подпомагане и прилагане на терапевтични програми на деца и ученици със специални образователни потребности" и сектор „Финансово – счетоводна дейност“. Служителите в сектор „Методическа дейност, оценка и насочване за допълнителна подкрепа за личностно развитие“ са с експертни функции и членове на Регионалния екип за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности.

През учебната 2021/2022 година в РЦПППО работят 17 ресурсни учители, 4 психолози, 2 логопеда, 1 педагог зрително затруднение и 1 педагог затруднения на слуха и говора, които подпомагат интегрирането на 203 деца и ученици със специални образователни потребности в 27 училища в областта и 14 детски градини.

Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Сливен има координираща, консултативна, образователна, диагностична и методическа функция в областта на приобщаващото образование и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в институциите в системата на предучилищното и училищното образование. Има правомощията да отлага задължителното обучение за първи клас на деца със здравословни проблеми и/ или съгласно индивидуалните потребности на детето; да изразяват становища за насочване в подходяща професия или в профил на ученици с удостоверение за завършен VII и X клас; да извършва квалификационна дейност, включително и с присъждане на кредити, да провеждат краткосрочни модулни обучения на помощник на учителя, да провежда регионални дейности, информационни кампании свързани с държавната политика за приобщаващо образование.

РЦПППО имат основната задача да проучват необходимостта от прилагане на подходящи терапевтични и рехабилитационни програми, както и да съдействат на училищата и детските градини за прилагане на високотехнологичните средства в обучението и личностното развитие на деца и ученици със специални образователни потребности.

Педагогическите специалисти са обучени в прилагане на сертифицирани тестове CARS II, DENVER, DP 3, CONNERS. Има 4 сертифицирани обучители по въпросите за приобщаващото образование и 3 обучители по прилагане на ICF.

Педагогически специалисти са обучени да прилагат съвременни техники и технологии по управление на компютър с поглед и допълнителна и алтернативна техника и технологии за ефективна комуникация C-board и Communicator 5. От 2022 година се изградиха специализирани кабинети на ресурсния учител, логопед и психолог и кабинет по развитие на физическата дееспособност.

3.4.7. Социални услуги в подкрепа на децата и семействата

Община Сливен има добре структурирана система за социални услуги, предоставяни от специализирани институции, услуги в общността, услуги от резидентен тип на територията на общината. Системата на социалните услуги, техният брой и изградената социална инфраструктура на територията на общината непрекъснато се разширява. Въпреки това възможностите за достъп на жителите на по-малките населени места в общината са ограничени, като се отчита и липса на определени социални услуги за целеви групи, представители на общността.

При работата с деца в риск и техните семейства важно значение имат социалните услуги и най-вече услугите в общността за деца и семейства. Приоритетите на социалните услуги са осигуряване на условия за ефективно упражняване на правата и подобряване на качеството на живот на децата в общността, като се набляга на свободното и пълно ценното им личностно развитие и подобряване на качество на живот, чрез активна работа със родителите и семействата.

Социалните услуги за деца и семейства, делегирани от държавата дейности на територията на община Сливен са 9 на брой, включително: 1 брой Дневен център за деца с увреждания; 4 броя Центъра за настаняване от семеен тип (2 за деца и младежи с увреждания и 2 за деца без увреждания); Комплекс за социални услуги състоящ се от 3 звена - Център за обществена подкрепа, Звено „Майка и бебе”, Център за работа с деца на улицата; 1 брой Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и младежи..

В подкрепа на децата и семействата, функционират не малко социални услуги в общността и от резидентен тип:

- **Центъра за обществена подкрепа /ЦОП/,** чиито услуги са предназначени за деца и семейства с цел предотвратяване изоставянето и настаняването в институция, превенция отпадането от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, консултиране и подкрепа на семейства, обучение и подкрепа на кандидати за приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми и прояви, ресурсно подпомагане на деца с увреждания, мобилна работа и др. Подкрепата се оказва от социални работници, психолози, специални педагози, работещи в централите.
- **Център за работа с деца на улицата – в гр. Сливен.** Извършва услуги, свързани с превенция на попадането на деца на улицата, отпадане от училище, поведение в конфликт със закона, социална интеграция на деца, семейно консултиране и подкрепа, медицински и санитарно-хигиенни услуги, ограмотвяване на децата, обучение в родителски умения.
- **Дневен център за деца с увреждания – Сливен** предоставя дневна грижа, консултиране, рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, изнесено обучение от ЦСОП, специализирани медицински грижи за деца с увреждания от общността. Капацитетът на дневния център в Сливен е 30 места, като потребителите са предимно с интелектуални затруднения, със сензорни увреждания, с двигателни

увреждания, с епилепсия, аутизъм, синдром на Даун, множествени увреждания и др.

- **Четири Центъра за настаняване от семеен тип /ЦНСТ/ – 2 за деца/младежи с увреждания и 2 за деца/младежи без увреждания.** ЦНСТ предоставя резидентна грижа за деца/младежи, които са социални услуги от резидентен тип, които предоставя качество на живот, което гарантира пълноценното физическо, емоционално и познавателно развитие и включване на всяко дете в естествената за него среда чрез осигуряване на индивидуализирана грижа и подкрепа за пълноценно израстване и развитие на децата, лишени от родителска грижа, за които в момента на настаняване са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство.

Организирането на живота в услугата ЦНСТ е насочена към създаването на условия и нагласи за по-пълното социализиране на потребителите в обществото.

Основната цел на Центровете е предоставяне на защитена среда, грижа и подкрепа, в условия близки до семейната среда.

- Община Сливен изпълнява Проект „Предоставяне на интегрирани услуги за ранно детско развитие в **Общностен център за деца и семейства Сливен**”. В него се предоставят различни видове услуги за подкрепа на ранното детско развитие на деца от 0 до 7 годишна възраст. Проектът се финансира от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Общата цел на центъра е създаване на местно ниво на условия за устойчивост при прилагане на комплексен подход за повишаване качеството на живот на уязвими групи от населението, превенция на социалното изключване и преодоляване ефектите на предаване на бедност между поколенията чрез интегрирани услуги за ранно детско развитие в **Общностен център за деца и семейства**. Услугите предоставяни в центъра са: Ранна интервенция на уврежданията; Индивидуална педагогическа подкрепа; Семейно консултиране и подкрепа; Формиране и развитие на родителски умения; Здравна детска консултация и превенция на заболяванията и мобилна работа.

В общностния център е оборудвана сензорна стая за деца със специфични потребности и деца с увреждания. В нея се работи по посока на: предизвикване на сетивата; изграждане схема на тялото – знание за собственото тяло и включването му в определена дейност, история; по-ефективно възприемане на сложна сетивна информация; провокиране на интерес и устойчивост на вниманието; решаване на двигателни проблеми чрез взаимодействието със средата и изпълнението на конкретна задача; В сензорната стая се работи с деца със синдром на Даун, умствена изостаналост, хиперактивност, детска церебрална парализа, аутизъм, както и работа с деца лишени от внимание и затруднена житейска ситуация за компенсация на уменията, характерни на дадената възраст. Услугата се предоставя от 01.12.2016 г. до момента.

- **Център за социална рехабилитация и интеграция /ЦСРИ/, като към центъра в Сливен функционира и „Синя стая“ – специализирано помещение за щадящо изслушване на деца.** Основна цел на дейността на ЦСРИ е подкрепа на индивидуалното развитие и разширяване на социалните умения на деца и лица с различни вид и степен на увреждане. Това са медицинска и социална рехабилитация, социално-правни, здравни и психологически консултации, трудотерапия, осъществяване на индивидуални програми за социално включване, формиране на мобилен екип за обхващане и на други населени места в общината. Предоставя услуги, свързани с: Мобилен работа за идентифициране и обхващане на деца и семейства в риск от най-уязвимите групи; Консултиране и индивидуална подкрепа на потребителите и техните семейства; Терапевтични ателиета; Услуги по развиване на умения за живот и превенция на рисковото поведение; Предоставяне на квалифицирана психологична помощ на децата/младежите и техните семейства; Тематични дискуссионни групи за взаимопомощ и подкрепа; Дейности с превантивен характер.

➤ **Център за майчино и детско здраве** с централен офис в гр. Сливен разкрит към Медицински център „Д-р Г.В. Миркович“ гр. Сливен с подкрепата на УНИЦЕФ-България: предоставя патронажни грижи за бременни и деца до 3 години.

По Национална програма „Подобряване на майчиното и детско здравеопазване” Министерство на здравеопазването финансира осъществяване на дейности в „**Здравно консултативен център за майчино и детско здраве**”, разкрит към „МБАЛ д-р Иван Селимински-Сливен” АД, гр. Сливен. След изчерпване на възможностите на НЗОК, както и на всички нуждаещи се деца до 18 г. възраст, на бременни с патология и бременни които не са здравно осигурени функционален принцип в центъра могат да се оказват допълнителни консултации от всички специалисти на лечебното заведение, на разположение са социален работник и психолог. При необходимост децата могат да бъдат насочвани към специализирани национални центрове, работещи по Национална програма „Подобряване на майчиното и детско здравеопазване”.

Община Сливен има сключен Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.019-0011-C02 „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца в община Сливен – етап II”, по Процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.019 „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите – ЕТАП 2 – предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги за деца и семейства” – Компонент 1 по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020г. на 30.01.2020г. Проектът е следващ етап от процеса по изграждане нова социална инфраструктура за предоставяне на услуги за подкрепа в общността и в семейна среда, а именно

➤ **Център за обществена подкрепа и Дневен център за деца и младежи с тежки множествени увреждания и техните семейства.** Изпълнението на предвидените дейности в проекта ще обезпечи предоставянето на новите услуги в общността на територията на община Сливен, за които е изградена подходяща инфраструктура, финансирана по Оперативна програма „Региони в растеж”.

Целта на проекта е създаване и предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги в общността, основани на потребностите на всяко дете и неговите родители. Дейностите са изцяло съобразени с мерките, предвидени в Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България и Актуализирания план за действие за изпълнение на Националната стратегия. Ще се осигурят социални и интегрирани услуги за ранна интервенция и превенция в семейна среда на деца в риск и деца и/или младежи с тежки множествени увреждания.

По проекта са предвидени и дейности за предоставяне на услугите в Център за обществена подкрепа с капацитет 100 места и Дневен център за подкрепа на деца и/или младежи с тежки множествени увреждания и техните семейства с капацитет 30 места за дневна грижа и 60 места за консултативни услуги за потребители и техните семейства, закупуване на специализирано транспортно средство за нуждите на ЦОП и ДЦПДМТМУТС, закупуване на обзавеждане и оборудване за нуждите на Дневен център за подкрепа на деца и/или младежи с тежки множествени увреждания и техните семейства и Център за обществена подкрепа.

Двете услуги са разкрити със Заповед на кмета на община Сливен, считано от 01.07.2020 г., работата с потребителите стартира през месец септември 2020 г.

Проектът се финансира от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Срокът на изпълнението на дейностите по BG05M9OP001-2.019-0011-C02

„Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца в община Сливен – етап II” е до 30.09.2023 г

➤ Пилотно прилагане на "Европейска гаранция за детето" - Фаза III от подготвителното действие на Европейската Комисията, осъществявано с подкрепата на УНИЦЕФ.

През месец октомври 2020 г. между УНИЦЕФ България, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на здравеопазването, Министерство на образованието и науката, Министерски съвет и областните управители на областите Бургас, Стара Загора и Сливен беше подписан Меморандум за разбирателство и сътрудничество за пилотно прилагане на "Гаранцията за детето" - Фаза III от подготвителното действие на Европейската Комисията, осъществявано с подкрепата на УНИЦЕФ. Подписани са и споразумения за финансиране с пилотните общини от трите области. Целта на проекта е да бъдат подобро условията на живот и да се разшири използването на интегрирани услуги за деца с увреждания и деца, живеещи в семейства в уязвимо положение в три области в България – Бургас, Стара Загора и Сливен, посредством предоставяне на подкрепа за разширяване на достъпа и подобряване на качеството на 4 вида услуги – патронажна грижа на семейства с малки деца, ранна интервенция за деца с увреждания и затруднения в развитието, качествено приобщаващо предучилищно образование и насочени към децата и семействата услуги за превенция и подкрепа с фокус върху децата от семейства в уязвимо положение.

В проекта участват представители на системите за здравеопазване, образование, закрила на детето и социално подпомагане, неправителствени организации, академични институции, изследователски организации, медии, деца и младежи и други заинтересовани страни. На територията на община Сливен дейностите по проекта са обособени в 4 компонента:

Компонент 1: Патронажни грижи

Домашни посещения и предоставяне на индивидуализирано консултиране, информация и подкрепа за отговорно полагане на грижи, насочено към родителите или хората полагащи грижи за детето. Обучения/супервизии на екипа предоставящ патронажни грижи

Компонент 2: Ранна детска интервенция /РДИ/ приключва на 31.03.2023г.

Укрепване капацитета на услугите за РДИ в Общностен център-Сливен

Работа и обмяна на добри практики със здравни и образователни специалисти за ранно откриване на деца с увреждания и затруднения в развитието и въвеждане на механизъм за насочване на семейства към услуги за РДИ в общността.

Подкрепа на прехода от услуги за РДИ към приобщаващо предучилищно образование

Компонент 3: Приобщаващо предучилищно образование

1. Укрепване капацитета в областта на приобщаващото образование на детските градини: - оценка на нуждите на детските градини за осигуряване на приобщаващо образование на децата и наемане на допълнителни специалисти

- Провеждане на въвеждащи модули за целия персонал, специфични и целеви модули за педагогическите специалисти работещи в детските градини и супервизия за ДГ.

2. Укрепване капацитета на образователните структури в Сливен Провеждане на обучения за РЦПППО-Сливен, регулярна подкрепа по аспекти на приобщаващото образование, обмяна на практики (2)

Компонент 4: Подкрепа на деца и семейства в уязвимо положение /приключва на 31.03.2023г.

- Услуги по подкрепа и превантивна работа за деца и техните семейства в ЦОПСливен (КСУДС-кв. Българка).

- Засилено междусекторно сътрудничество и работа по случай на местно ниво
Достигане до уязвими деца и родители => подкрепа за социални, здравни и образователни услуги

3.4.8. Дейности на читалища и спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Читалищата по своята същност са най-старите културни организации, които създават в конкретното населено място възможности за реализирането на инициативи, подкрепящи културния календар на местната общност и за създаване на възможности за осмисляне на свободното време на младите хора.

На територията на общината са регистрирани и развиват своята дейност 55 читалищни организации, като 16 от тях са в града. Значителен е броят на младежите, участници в различни форми на любителското творчество – изцяло младежки танцови формации функционират в НЧ „Х. Димитър” - Сливен, в селата Желю войвода, Гавраилово, Бяла и други. Търсят се възможности за подпомагане развитието на младите хора чрез подкрепа на участието им в местни, национални и международни фестивали, семинари и др. Повече от 1000 деца са включени в различни форми на творчески дейности – музикални и танцови, литературни, театрални, живопис, фотография и др.

Постигнатите резултати показват, че все повече се привличат децата в различни инициативи, реализирани от читалищата.

Община Сливен разполага с шест покрити спортни зали /за баскетбол – спортна зала „Васил Левски”, за джудо, акробатика и скокове на батут – спортна зала „Младост”, за джудо и волейбол – спортен комплекс „Асеновец“, покрит лекоатлетическа писта, спортна зала за вдигане на тежести, спортна зала за борба, покрит плувен басейн. Изградена е зала на спортен клуб по борба на Станка Златева.

Градът разполага с 4 тенис бази. Стадион „Хаджи Димитър“ с 1 тенис корт на концесия, 1 тенис кортове в кв. Младост и изкуствено футболно игрище, 2 тенис корта в кв. Ново село, 3 тенис корта в Аква парк – градска градина.

Тези съоръжения се използват основно от лицензирани спортни клубове и организации за ежедневни тренировъчни занимания по установени правила и график. В тези бази се провеждат спортни мероприятия от националния и международен календар, когато домакин е Община Сливен.

3.4.9. Дейности на Младежки дом Сливен в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците

Като специфична общинска структура, Младежки дом-Сливен подпомага развитието на интересите и дарованията на младите хора в общината, предлага условия и работа за осъществяването на младежката политика, подпомага и активно съдейства за изпълнението на европейската и националната политика по отношение на младите хора в България. Младежки дом - Сливен работи в следните направления:

- общински, национални, европейски и други програми;
- социална превенция;
- свободно време и социално – културна дейност;
- насърчаване на трудовата заетост;
- образователна политика, осигуряваща възможности за придобиване на неформално образование;
- политика за социална и здравна защита;
- екология.

Работи в мрежа с Младежки домове и центрове от страната, както и с редица държави чрез международни партньорства. Младежки информационно-консултантски център Сливен /МИКЦ-Сливен/ предоставя безплатни информационни, консултантски и обучителни услуги за млади хора на възраст 15-29 години на територията на община Сливен и област Сливен. Дейностите и социалните услуги имат за цел повишаване на мотивацията на младите хора за успешно професионално и социално включване в обществения живот, в съответствие с техните заявени проблеми и потребности.

1. SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none">➤ Добро териториално разпределение на мрежата от образователни институции и осигурен достъп до предучилищна подготовка и училищно образование;➤ Въведена задължителна предучилищна подготовка две години преди постъпване в I клас и създадени условия за усвояване на български език;➤ Извършена оптимизация на училищната мрежа в съответствие с демографските процеси;➤ Наличие на действащ механизъм за финансиране на делегираните от държавата дейности и местни дейности;➤ Децентрализация на правомощията на разпоредителите с бюджет;➤ Финансиране, основано на единни разходни стандарти за издръжка на дете и ученик с делегирани бюджети във всички училища;➤ Наличие на действащ механизъм за обхващане и включване в образователната система на децата и учениците;➤ Наличие на система за квалификация и преквалификация на педагогическите кадри;➤ Сравнително добра материално-техническа база на училищата и детските градини➤ Реализирани програми за допълнителна работа с изоставащи и надарени ученици, включително и финансово стимулиране на деца с изяви дарби;➤ Родителско и гражданско участие в управлението на образователния процес;➤ Създадени условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за личностна подкрепа на децата и учениците в свободното им време.	<ul style="list-style-type: none">➤ Неблагоприятна демографска ситуация и засилени миграционни процеси;➤ Недостатъчен брой места в някои детските градини;➤ Голям брой необхванати и отпадащи деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст от образователната система и отсъствие на механизми за реинтеграция в училище;➤ Учебно съдържание, несъответстващо на съвременните потребности на младите хора и слаба практическа насоченост на обучението;➤ Образователно - възпитателни подходи, които не отчитат индивидуалните потребности на детето и учениците;➤ Професионално образование неудовлетворяващо напълно изискванията на пазара на труда и необходимостта от кадри в региона;➤ Недостиг на квалифицирани учители по чужди езици, информационни технологии, както и на специалисти за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;➤ Недостатъчно обучени педагогически и други специалисти за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици.➤ Ограничен достъп до услуги в подкрепа на личностното развитие на учениците в малките населени места.➤ Неправилно разпределение отговорности между местните и централните органи на властта, което прави невъзможен ефективния контрол върху дейността на образователните институции;➤ Бавен темп на технологично обновяване на учебно-техническите средства;➤ Липса на достъпна архитектурна среда;➤ Недостатъчни собствени приходи.

- Държавна финансова подкрепа за обхващане на децата в детските градини;
- Държавна финансова подкрепа за модернизиране и подобряване на материалната база на образователните институции;
- Усъвършенстване на системата на делегирани бюджети и на механизмите за диференциране на единните разходни стандарти;
- Създаване на възможности за изграждане на достъпна архитектурна среда във всички образователни институции;
- Използване на възможностите, предоставяни от различни национални, европейски и международни финансови инструменти;
- Прилагане на система от мерки за осигуряване на по-пълнен обхват на подлежащите на задължително обучение деца и ученици и интеграцията им.
- Разширяване на възможностите за целодневна организация на обучението;
- Обогащане на възможностите за извънучилищни дейности и занимания по интереси;
- Повишаване на квалификацията на учителите за обезпечаване на подкрепата за личностно развитие на деца и ученици;
- Развитие на система от стимули за привличане на млади учители и повишаване привлекателността на учителската професия;
- Развитие на приобщаващото образование за децата и учениците със СОП и изграждане на подкрепяща среда.
- Подобряване връзката между необходимите на регионалната икономика кадри и специалностите в системата на професионалното образование;
- Създаване на повече и по-разнообразни стимули за насърчаване на децата с изяви дарби;
- Повишаване ангажираността на родителите към формиране на образователните политики, къмучилищните и извънкласни дейности
- Негативни демографски процеси и висок процент етническо население;
- Намаляване броя на децата в малките населени места;
- Голям брой деца, главно от малцинствени групи, които поради социално-икономически и етно-културни причини не посещават детска градина и изпитващи обучителни трудности поради недостатъчно владееене на български език;
- Съжителстване на семейни начала на непълнолетни и малолетни ранни раждания на деца от малолетни и непълнолетни момичета;
- Напускане границите на страната от цели семейства и фамилии, без да уведомяват образователните институции;
- Застаряващ педагогически състав и недостатъчен брой млади висококвалифицирани и мотивирани специалисти;
- Увеличаване броя на неграмотните млади хора;
- Недостатъчна заинтересованост на бизнеса към осигуряване на възможности за практикуване на ученици в реална работна среда.
- Липса на точни прогнози и проучвания за потребностите на пазара на труда от определени професии;
- Слаба заинтересованост при част от родителите и слаба мотивираност при част от учениците към ценностите на образованието;
- Обучение в маломерни паралелки в определени населени места;
- Недостатъчна координация на действията на институциите, отговорни за осъществяване процеса на приобщаващо образование.

III. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

1. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

- Пълноценна социализация на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания.
- Гарантиране на равен достъп до качествено образование на всички деца и ученици.
- Утвърждаване на приобщаващото образование като неотменна част от образователния процес.
- Отчитане на индивидуалните потребности и развиване на уменията на всяко дете и ученик чрез прилагане на диференциран подход.

2. ВИЗИЯ, ПРИОРИТЕТИ, ЦЕЛИ

Осигурена подкрепа, подходяща среда и възможност за оптимална степен на развитие на потенциала, способностите и уменията за успешна реализация и участие на децата и учениците от община Сливен във всички аспекти на живота в общността.

ПРИОРИТЕТ 1. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ИНСТИТУЦИИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ

Специфична цел 1.1. Осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на децата и учениците.

Мярка 1.1.1. Осигуряване развитието на пълния потенциал на всички ученици в училищата, отчитайки индивидуалните им потребности

- Дейност 1.1.1.1. Развитие и подобряване на екипната работа между ученици и учители – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с учениците в класа, провеждане на регулярни срещи в училищата, когато са за целите на превенцията, между малка група учители и други педагогически специалисти в детската градина, за преглед и обсъждане на информацията за обучението и развитието на ученик и набелязване на конкретни мерки за обща подкрепа за ученици с обучителни затруднения и за ученици с проблемно поведение.
- Дейност 1.1.1.2. Осигуряване на кариерно ориентиране в ЦПЛР-ЦКО – Сливен и в училищата в общините, развитие на дейностите по кариерно ориентиране на Регионален център за подкрепа процеса на приобщаващото образование – насочено към деца и ученици със специални образователни потребности.
- Дейност 1.1.1.3. Осигуряване на занимания по интереси чрез развитие на дейностите в Центровете за подкрепа за личностно развитие – Сливен.
- Дейност 1.1.1.4. Осигуряване на занимания по интереси по интереси в училищата от бюджета на Министерство на образованието и науката.
- Дейност 1.1.1.5. Осигуряване на занимания по интереси в областта на базовите компютърни умения по проект BG05M20P001-2.012-0001, „Образование за утрешния ден“ по оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“.
- Дейност 1.1.1.6. Осигуряване на занимания по интереси в областта на астрономията чрез развитие на дейностите в ЦПЛР Астрономическа обсерватория – Сливен.
- Дейност 1.1.1.7. Развитие на библиотечно-информационното обслужване – развитие на библиотечно-информационната дейност в училищата от област Сливен и обогатяване на библиотечния фонд на училищата; изграждане на достъпни места за четене в образователните институции за насърчаване на четенето.
- Дейност 1.1.1.8. Разработване на дейности по превенция на насилието – прилагане

на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на насилието и създаване на по-сигурна училищна среда, повишаване обхвата на дейностите по превенция на насилието на ниво училище, подобряване на координацията между отделните институции. Подобряване на взаимодействието между институциите от системата на училищното образование, местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и социалните услуги, работещи на територията на община Сливен за превенция на тормоза и насилието в училищата.

➤ Дейност 1.1.1.9. Осигуряване на качествени грижи за здравето в училищата – продължаване и развиване на дейностите на училищните здравни кабинети.

➤ Дейност 1.1.1.10. Развитие на уменията за учене, компетентностите, творческите и спортните способности на учениците в тематични области, които са извън включените в задължителната училищна подготовка, преодоляване на образователните дефицити на учениците, които срещат затруднения в подготовката си по задължителните дейности в училище и повишаване на мотивацията им за учене, повишаване на образователните постижения на учениците в определени научни области.

Мярка 1.1.2. Предоставяне на обща подкрепа на децата в детските градини

➤ Дейност 1.1.2.1. Развитие и подобряване на екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с децата в групата, провеждане на регулярни срещи в детските градини, когато са за целите на превенцията, между малка група учители и други педагогически специалисти в детската градина, за преглед и обсъждане на информацията за обучението и развитието на дете и набелязване на конкретни мерки за обща подкрепа за деца с обучителни трудности.

➤ Дейност 1.1.2.2. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните трудности – повишаване обхвата на децата от детските градини на възраст между 3 и 3,6 г., на които се прилага скрининг тест за определяне риск от обучителни трудности.

➤ Дейност 1.1.2.3. Осигуряване на занимания по интереси – продължаване на дейностите по предоставяне на занимания по интереси чрез използване на вътрешния ресурс на детските градини и чрез външни специалисти, привлечени на място в детските градини.

➤ Дейност 1.1.2.4. Приобщаване на деца от уязвими групи чрез изпълнение на дейности по проект BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ по процедура за директно предоставяне по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“.

Специфична цел 1.2. Осигуряване на необходимите човешки ресурси, за предоставяне на качествена обща подкрепа за деца и ученици в детските градини и училищата.

Мярка 1.2.1. Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти от училищата и детските градини в посока предоставяне на качествена обща подкрепа

➤ Дейност 1.2.1.1. Провеждане на вътрешна квалификация относно възможностите за предоставяне на обща подкрепа и работа в екип.

➤ Дейност 1.2.1.2. Организиране на форми за споделяне на добри педагогически практики в областта на предоставянето на общата подкрепа на училищно, общинско и областно ниво.

➤ Дейност 1.2.1.3. Провеждане на квалификационни форми с външни лектори за повишаване на компетентностите и квалификацията на учителите и другите педагогически специалисти за предоставяне на обща подкрепа от бюджетите на образователните институции или по национални и оперативни програми.

ПРИОРИТЕТ 2. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ

Специфична цел 2.1. Развитие на приобщаващото образование и предоставяне на равен достъп до образование на всяко дете и ученик със специални образователни потребности

Мярка 2.1.1. Осигуряване на ресурси за извършване на качествена и професионална оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности, с цел предоставяне на адекватно и качествено образование, съобразено с индивидуалните особености и потребности на всяко дете или ученик със специални образователни потребности

➤ Дейност 2.1.1.1. Провеждане на обучения на екипите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности в училищата и детските градини от специалисти от Регионален екип за подкрепа за личностно развитие към Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Сливен и от външни лектори за прилагане на инструменти за извършване на оценка на потребностите на деца и ученици.

Мярка 2.1.2. Осигуряване на качествена и професионална допълнителна подкрепа за деца и ученици със специални образователни потребности в училищата и детските градини.

➤ Дейност 2.1.2.1. Осигуряване на достъп до качествено образование на децата и ученици със специални образователни потребности, чрез предоставяне на допълнителна подкрепа в училищата и детските градини.

➤ Дейност 2.1.2.2. Осигуряване на достъп до качествено образование на децата и ученици със специални образователни потребности, чрез предоставяне на допълнителна подкрепа в центровете за специална образователна подкрепа.

➤ Дейност 2.1.2.3. Осигуряване на достъпна архитектурна среда в детските градини, училища и центрове за подкрепа за личностно развитие.

➤ Дейност 2.1.2.4. Осигуряване на необходимата материално-техническа база в училищата, детските градини и центровете за подкрепа за личностно развитие за предоставяне на допълнителна подкрепа за деца и ученици със специални образователни потребности.

➤ Дейност 2.1.2.5. Осигуряване на необходимите педагогически специалисти за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности чрез общините, чрез центровете за подкрепа за личностно развитие, чрез центровете за специална образователна подкрепа и/или чрез Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

➤ Дейност 2.1.2.6. Осигуряване на обучения на специалистите, предоставящи допълнителна подкрепа за деца и ученици със специални образователни потребности от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Сливен, центровете за подкрепа за личностно развитие, училищата и детските градини.

➤ Дейност 2.1.2.7. Повишаване на обхвата и качеството на допълнителната подкрепа за деца и ученици със специални образователни потребности чрез дейностите по проект BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“, финансиран по Оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж" .

ПРИОРИТЕТ 3. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ С ХРОНИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

Специфична цел 3.1 Осигуряване на необходимите грижи за социализация и равен достъп до качествено образование на децата и учениците с хронични заболявания

Мярка 3.1.1 Осигуряване на необходимия персонал в училищата и детските градини за работа с деца с хронични заболявания

➤ Дейност 3.1.1.1. Осигуряване на обучение на персонала в училища и детските градини, в които се обучават деца и ученици с хронични заболявания, нуждаещи се от допълнителна подкрепа

Мярка 3.1.2. Осигуряване на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици с хронични заболявания

➤ Дейност 3.1.2.1. Проучване и оценка на индивидуалните потребности и способности на децата и учениците с хронични заболявания.

➤ Дейност 3.1.2.2. Предоставяне на качествена допълнителна подкрепа за децата и учениците с хронични заболявания

➤ Дейност 3.1.2.3. Повишаване на обхвата и качеството на допълнителната подкрепа за деца и ученици с хронични заболявания чрез дейностите по проект BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“, финансиран по Оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж".

ПРИОРИТЕТ 4. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В РИСК

Специфична цел 4.1 Повишаване обхвата на допълнителната подкрепа за децата и учениците в риск

Мярка 4.1.1 Осигуряване на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск в училищата и детските градини

➤ Дейност 4.1.1.1. Осигуряване на необходимите специалисти за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск в детските градини и училищата.

➤ Дейност 4.1.1.2. Осигуряване на обучения на екипите за подкрепа за личностно развитие, предоставящи допълнителна подкрепа за деца и ученици в риск.

➤ Дейност 4.1.1.3. Подобряване на партньорството между институциите от системата на предучилищното и училищното образование и доставчиците на социални услуги в общността за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа за деца в риск.

➤ Дейност 4.1.1.4. Дейности за подобряване на партньорството с родителите и повишаване на информираността им за ползите от образованието.

➤ Дейност 4.1.1.5. Прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

➤ Дейност 4.1.1.6. Дейности по Национална програма „Заедно за всяко дете“.

➤ Повишаване на обхвата и качеството на допълнителната подкрепа за деца и ученици в риск чрез дейностите по проект BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“, финансиран по Оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж" .

ПРИОРИТЕТ 5. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ С ИЗЯВЕНИ ДАРБИ

Специфична цел 5.1 Повишаване качеството на допълнителната подкрепа за личносно развитие на децата и учениците с изявени дарби

Мярка 5.1.1 Предоставяне на качествена допълнителна подкрепа за деца и ученици с изявени дарби в детски градини, училища и центрове за подкрепа за личносно развитие на деца и ученици.

➤ Дейност 5.1.1.1 Дейности по Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“, модул „Осигуряване на обучение на талантиливи ученици за участие в ученическите олимпиади“.

➤ Дейност 5.1.1.2. Дейности по подготовка и провеждане на училищни, общински и областни кръгове на олимпиади и състезания. Провеждане на индивидуални часове.

➤ Дейност 5.1.1.3. Осигуряване на обучения на учители и други педагогически специалисти, предоставящи допълнителна подкрепа на деца и ученици с изявени дарби.

➤ Дейност 5.1.1.4. Повишаване на обхвата и качеството на допълнителната подкрепа за деца и ученици с изявени дарби чрез дейностите по проект BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“, финансиран по Оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж" .

IV. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Дейностите по мониторинг включват:

➤ Текущ мониторинг на дейностите – събиране на информация, посещения на място, доклади от мониторинговите посещения;

➤ Създаване и постоянно актуализиране на база данни на областно ниво с разбивка по общини, свързани с личносно развитие на децата и учениците;

➤ Събиране на информация за прогреса в изпълнението на стратегията;

За осъществяване на своята дейност представителите на организациите и институциите - основни участници в разработването и мониторинга на стратегията, провеждат регулярни работни срещи за обсъждане на дейностите, свързани с наблюдение изпълнението на общинската стратегия за подкрепа за личносно развитие на децата и учениците.

В края на периода на действие на общинската стратегия за подкрепа за личносно развитие се разработва доклад за изпълнението на стратегията. Доклада се базира на осъществяваните наблюдения и посещения на място, събиране на информация и анализ на данни. Този доклад се изпраща в областната комисия за подготовка на мониторингов доклад за изпълнението на Областната стратегия за подкрепа за личносно развитие в края на периода на действие на стратегията.

V. КОМУНИКАЦИЯ И ИНФОРМАЦИЯ

Важно условие за ефективното реализиране на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Сливен /2023-2024/ е политиката за предоставянето на информация на обществеността и заинтересованите страни. Обществеността следва да получава пълна и обективна информация за всяка стъпка при реализиране на дейностите в стратегията.

1. Принципите, върху които ще се основава комуникацията, са:

- Равнопоставеност – равен достъп до информация на всички заинтересовани страни и на широката общественост;
- Целенасоченост – ясно дефинирани цели и аудитория на комуникационното послание;
- Навременност – своевременното задоволяване на потребностите от информация на заинтересованите групи и широката общественост;
- Качество и достъпност на информацията – изчерпателност, задълбоченост и аналитичност на комуникационните послания, достигащи до най-голям брой заинтересовани страни;
- Многообразие и адаптивност – многообразни комуникационни канали и комуникационни средства и съобразяване със специфичните особености на потребителите на информация, както и с конкретната ситуация;
- Партньорство – открит диалог и сътрудничество в комуникационния обмен с всички заинтересовани страни, с неправителствените организации и сдружения и медии.

2. Мерките за осъществяване на комуникацията са:

- Информирание на обществеността и всички заинтересовани страни за разработването, приемането и изпълнението на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Сливен /2023-2024/ чрез публикации в медиите за запознаване с визията, ценностите, приоритетите, планираните дейности и мерки в стратегията;
- Организиране на работни срещи с участието на заинтересованите страни, НПО и медии;
- Стимулиране ангажираността на всички участници в разработването на стратегията с нейното изпълнение чрез включването им в дискусии и форуми и разпространение на комуникационни материали, както и актуализация на уеб сайтовете на техните организации;

3. Комуникационни техники:

- Предоставяне на информация относно изпълнението на дейности за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Сливен;
- Комуникация чрез информационни материали - публикуване на тематични информационни материали, съобразени с визията, целите и приоритетите на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.